

הדברים והגשות על פי פרשת השבוע

הדברים והגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

'הבטחת? תקיים'

פרשת מטות - מסעי | עלון מס' 35

ב: וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה': ג: איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה:

הנה בפרשתנו מביאה התורה את דיני נדרים ומה צריכים לעשות בכדי להפר או להתיר את הנדר והשאלה העולה מאליה למה בכלל התורה צריכה לצוות אותנו לא יחל דברו האם זה לא פשוט שאדם מוציא מילה מהפה האם הוא לא אמור לעמוד מאחורי המילים שלו???

וזה ברור שכאשר אדם נודר זה הרבה יותר חמור ולכן התורה אוסרת גם בלא תעשה לא יחל דברו - וגם בעשה (דברים כג כד) מוציא שפתיך תשמר ועשיית כאשר נדרת לה' אלוקיך נדבה אשר דברת בפיה:

אבל למה בכלל הפשוטות, שצריך להזהיר אותנו על זה... למה זה לא ברור לנו, אמרת?? הוצאת מפין?? תקיים... תשמור על המילה שלך.

תגיד, אתה זוכר שאמרת לי שאם אני אגיע איתך לפגישה בעירייה, אתה תגיע איתי ליועץ משכנתאות???

- אוי נו באמת... סתם אמרתי... אם יהיה לי זמן...

- מה סתם אמרת... אמרת? נו??

- כן... אבל לא התכוונתי ברצינות... אמרתי שאם יהיה לי זמן... מה אני יעשה, אני מה זה עסוק...

במדרש רבה בכראשית (ח) אמר רבי סימון, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת פתים פתים, וקבורות קבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, הדין הוא דקתיב (תהלים פה, יא): חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו. חסד אומר יברא, שהיא גומל חסדים. ואמת אומר אל יברא, שכלו שקרים.

המדרש אומר האדם נברא שכולו דובר שקרים... מה הפשט בזה???

הרב פינקוס זצ"ל מבאר בזה, שהאדם מהיותו בגיל קטן מתרגל לאורך כל הדרך שבשקר קטן פה ושינוי מעשה שם, הוא יוצא בקלות ממצבים שמסבכים אותו, ולכן זה נהיה כבר פתרון פשוט, במקום להסתבך, עדיף לשפץ פה לשייף שם... וזהו... אני יצאתי מהתסבוכת... אצל הילד, השקר הוא אמצעי הגנה כמעט יחיד שימנע ממנו את העונש המגיע על מעשה שלילי... וכך קורה, שכשאר גדלים, מתרגלים שאפשר 'מפני דרכי שלום' לשנות מפני האמת, וכי מה יקרה אם קצת נגזים... וכי מה יקרה אם קצת נשפץ... לא פעם שומעים ילדים מספרי סיפורי בדיות העיקר למצוא חן בעיני החברים... ולכן רוב האנשים אינם דוברי אמת... כי היא מחייבת... היא תובעת... היא דורשת... והיא לפעמים גם גורמת לקבלת עונש... היא גורמת לאי נעימות...

מה כבר אמרתי?? נו, בקטנה... אומרים היום... זה ההוראת התר של

האדם, שלפעמים הוא מרגיש שעצם זה שהוא סיפר את רוב הסיפור כנדרש גם אם יש אי אלו דיוקים... אז הוא יצא ידי חובה... ולא בגלל שהוא רוצה או מעוניין חלילה לשקר... אלא הרגל השנים... זה לא בדיוק שקר... בסדר, זה אי דיוק... לא נורא...

זה גם הפשט בירמיה (ט' ה') שכתב פתוך מרמה ומבאר המלכיים - ר"ל כי שכונת המרמה היא תמיד בפה הרמאי ובלשונו לא בלבו, כי האדם לא ירמה א"ע רק את חברו, כי בלבו יודע האמת, אבל עתה תשב אותה מרמה בתוך הלב לא בשפה ולשון, (כי בשפה ולשון לא ירמאו כלל כי הם ידברו שקרים גלויים) רק בלב ירמאו, כי ירמאו את עצמם...

כשהעולם הזה נקרא עלמא דשיקרא, כל המבט של העולם הוא בעין של שקר הכל צבעוני ומנצנץ... הכל רועש ונראה חי... אפילו הים נראה כחול ומרגיע... והאמת היא שהמים הינם שקופים לגמרי... וכשהאדם חי בג'ונגל הזה של עולם שחי כולו בשקר... הוא כבר מקל לעצמו, ונותן לעצמו הוראות התר וקולא... שניתן להתגמש עם האמת פה ושם...

ומכאן נבין עד כמה החשיבות שחז"ל מאריכים לבאר על מעלת האדם שהוא דובר אמת... האדם שמתאמץ ללכת ולהקפיד על חותמו של הקב"ה שהוא האמת... וזה בהחלט קשה... אבל כל התורה היא תורת אמת... היא המצפן האמיתי והאנושי... ליושר... לצדק... וככל שהאדם מידבק למידת האמת הוא נקשר יותר לתורה...

לכן בסתם אמירה שאדם אמר, מאד קשה לצוות על האדם בלאו ועשה לעמוד על מילתו, כי כשהאדם חי בתוך העולם של השקר הזה... זה כמעט בלתי אפשרי לדרוש מהאדם בציווי לעמוד על מילתו, למרות שכן התורה מצפה מהאדם שיתרחק מן השקר וידבק באמת... וכמו שמצינו בתורה שהציווי הוא מדבר שקר תרחק... להתרחק מזה... ולא עשה או לאו... כי זה בעצם עבודת חיים... לא לשקר... להתרחק מהשקר...

אבל בנדר - כשאדם הוציא הבטחה מפיו... שאדם קיבל על עצמו איזה קבלה... הנהגה... התחייבות מפורשת... פה התורה כן דורשת תעמוד על מילתך... לא יחל דבר... אל תחלל את דיבורך... הבטחת - תקיים... ואז יש את כל דיני נדרים, אם אתה רוצה להפר או להתיר, יש פרטי דינים איך מפירים או מתירים...

ולסיום - בשו"ת שבט הלוי (ח"י יו"ד סימן קנז) מביא בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שההמונים טועים וסוברים שקבלה שמקבלים בלי נדר אין חיוב כלל לקיים כ"כ - וזה טעות, כי גם דבר שאומרים בלי נדר, חייבים לקיים רק שאין על זה את דיני נדר... אבל אין זה פוטר את האדם מלקיים...

יהיו הדברים לעילוי נשמת רבינו מרן רבי יוסף שלום בן רבי אברהם אלישיב זצ"ל ללב"ע כח תמוז תשע"ב.

שבת שלום ומבורך

מטרת הנסיעה'

א: אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן: ב: ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם:

בפרשתנו מובא רשימת המסעות שנסעו בני ישראל במדבר, וננסה לגעת מעט, מה יש לנו ללמוד מהמסעות הללו...

שח לי ידידי: לפני תקופה קצרה נסעתי לטיול עם בני המשפחה, ירדנו צפונה... במהלך הנסיעה, כרגיל... מריבות וחילוכים קלים בין הילדים... הרטינות הקבועות... אבא, הוא פתח את החלון... נכנס פה חום אימים... המזגן בורח... אבא, הוא לכלך אותי... אבא, נשפך עלי מים... פוּוּוּ - כמה שעות הפקק הזה... מה זה הכביש המשובש... למה לא סוללים את הכבישים נורמלי... וכו' וכו'

במהלך יום הטיול - עלינו על ג'פ... למסלול אתגרי של טיולי ג'יפים, ו...איזה ירידות מפחידות... מלא אבק בעיניים... בנשימה... בוץ משפריץ על הבגדים... סלעים... אבנים... קפיצות... ומהמורות... והילדים אתה שואל?? איזה צהלות... לא צעקות... שאגות שמחה... צחוקים... התלהבות... וואו... אבא איזה טיול כיפי... השמש קופחת ו... מוזר... שום תלונות... שום ציוץ...

בערב ישבנו באיזה ספסל בגינה לארוחת ערב, והעליתי את השאלה לדיון, ילדים יקרים... תסבירו לי בבקשה, מה ההבדל??

למה בדרך לטבריה סבלתם נורא מהחום שנכנס מהחלון... המזגן בורח... ובג'פים לא הפריע לכם השמש הקופחת על הראש???

למה בכביש המשובש התרגזתם מה זה הכביש לא סלול... מה זה הקפיצות האלו... ובג'פ כל קפיצה על סלע שאגתם מהנאה... רציתם אפי' עוד???

למה כשהתלכדת מהשוקולד באוטו קפצת כמו תיש... וכשכולך נראה חתיכת בוץ... אתה מאושר כמו עז???

ולמה שקצת אבק שנכנס לך בעין באוטו, איזה סקנדל הקמת... ובג'פים כולך היית אפוף אבק... והפה שלך היה פעור לרווחה... וצרחת שאתה רוצה יותר מהר... ויותר חזק... מה ההבדל??

הם היו מופתעים מהשאלה... ואז במקהלה הם ענו - אבא אתה לא מבין... הג'פים זה היה כיף... לא... אני לא מבין אמרת להם... הנסיעה לטבריה לא היה כיף...

האמת היא שיש שני סוגי נסיעות, יש נסיעות שעיקר המטרה היא להגיע אל היעד... אל התחנה הסופית... ויש נסיעות שעיקר המטרה היא הנסיעה עצמה... כשנוסעים לטבריה, עיקר היעד הוא להגיע לטבריה... מה מעניין אותי הדרך... אדרבה היא סתם בעיה שמעכבת אותי מלהגיע לטבריה... לעומת הטיול ג'יפים, ששם אין מטרה להגיע לתחנת הסיום, אדרבה, עיקר המטרה היא

להשתולל... להנות... לקפץ... וככל שיש יותר מהמורות יותר נהנים... בעצם במחשבה מעמיקה, הרי זה בדיוק הסיפור של הגוף והנשמה... הנשמה, היא רוצה... שואפת... ומשתוקקת... להגיע אל היעד... אל העולם הבא... לא מעניין אותה הדרך... היא סובלת מהקשיים של העולם... מהאתגרים שהעולם מעמיד בפניה... לעומת הגוף שהוא רוצה ממש להנות מכל שניה... הוא רוצה להשתולל... לקפוץ... לזלול... להנות... הגוף רוצה עולם הזה והנשמה כוספת לעולם הבא... והעבודת חיים שלנו, למצוא את השילוב בעבודת ד', לתת לגוף את הצרכים שלו, בכדי שייתן לנשמה את הצרכים שלה...

וביתר עומק - לפעמים האדם מתמודד בניסיון ארוך... מתיש... ומפרק... והוא רק ממתין בציפייה דרוכה, לסיים ולהגיע ליעד... שיסתיים כבר... הוא רוצה דירה... הוא רוצה להתחתן... הוא רוצה פרנסה... אכן נכון, יש ציפייה פנימית להגיע ליעד, אבל אם נפנים, שאצל הקב"ה, הדרך היא גם חלק מהמטרה, עצם המסלול זה יעד בפני עצמו... לעבור את הניסיון ולצלוח אותו... כשאדם מבין את זה - אפשר פתאום לקלוט שגם הקשיים שאנחנו עוברים הם מלאים בסייעתא דשמיא, בהמון רחמים של אבא שאוהב, ורק ממתין שנצליח לעבור את התקופה ולסיים אותה בהצלחה, בחיזוק באמונה... בתפילה... בחיזוק... אדם כזה יכול ברגעים מסויימים גם להנות מהדרך... רק בתנאי שהוא מבין שהדרך היא גם יעד...

בני ישראל הלכו במדבר ארבעים שנה - ברור שהיעד הסופי היה להגיע לארץ ישראל, אבל הדרך לשם לא אורכת ארבעים שנה... זה היה בגלל העונש על עוון המרגלים... ומאז, הארבעים שנה נהפכו ליעד בפני עצמו... יש יעד להסתובב ארבעים שנה ארבעים ושתים מסעות... איך צולחים את זה?? רק כשמבינים שזה - **מוצאייהם למסעיהם על פי ה'.**

ולסיום הרש"ר הירש מביא וז"ל: בשינוי המילים 'מוצאייהם למסעיהם' - ודאי יש משמעות בסדר המילים, בעיני ה' היו אלה 'מוצאייהם למסעיהם' - המסע והחנייה היו תמיד על פי ד', כאשר ד' הורה להם לצאת ממקום החנייה, הוא נתכוון ששיגו מטרה, והנהגתו המחנכת של ד', תרה להם מקום חדש לחנייה, המסוגל להשגת אותו תכלית, כל המסע היה בו משום התקדמות, המסע היה תכלית המוצא, וכך היו כל 'מוצאייהם למסעיהם', היפוכו של דבר בעיני העם - בכל מקום ששהו בו לא היו מרוצים, כשהגיעה השעה לצאת מן המקום, הייתה להם היציאה לתכלית, אחת היא להם לאן יסעו, ובלבד שיצאו מן המקום ששהו בו עד כה, הם נסעו על מנת לצאת ממקומם, וכך היו כל 'מסעיהם למוצאייהם'...

ולפי דבריו יש מסע מסוג שלישי - מסע שכולו בריחה מהמקום בו האדם שוהה בלי יעד להגעה, אלא היעד הוא לצאת... לעזוב... ללכת... אבל זה לא על פי ד'... המסע על פי ד' הוא אך ורק - 'מוצאייהם למסעיהם' מסע שמטרתו התקדמות... להגיע ליעד הבא... להשיג תכלית... ולוואי שנזכה להרגיש שהמסע שלנו הוא על פי ד'.

